

LASKUTELINE vedettiin sisään. Helena ei tiennyt kulkiko sulkeutuvan luukun tärähdys koneen runkoa pitkin häneen vai tärisikö hän itse. Hän painoi kädet reisille. Hienoinen vapina paljasti, että hermoradat tiesivät.

Hän oli menossa sinne, missä menneisyys odotti.

Matkalla lentokentälle hän oli halunnut pyytää Andersia kääntymään takaisin, mutta keskittynyt raaputtamaan kynnellä likaa siviikkunasta. Aivan kuin joku olisi litistänyt siihen purukumin. Kun tahra on poissa, kaikki palasi ennalleen. Hän otti kynsiviilan avuksi, mutta lika oli sitkeässä. Lasiin jäivät vain rumat naarmut.

Anders oli vaihtanut tiheään autoradion asemia, tuijottanut tiukasti tietä ja sanonut vain muutaman sanan. Perillä hän rutist Helenan lujaa syliinsä.

”Halusin vain halata”, hän naurahti ja irrotti otteensa kun Helena ihmetteli, että mitä nyt.

Anders katsoi häntä harmailla silmillään, rauhallisen tutkivasti, vaalea tukka pystyssä yön jäljeltä.

”En minä viivy kauaa”, Helena vakuutti. Hän kietoi kätensä miehensä kaulan ympärille ja upotti kasvonsa tämän kauluksen suojaan. Paluulippua hänellä ei ollut, mutta muutama viikko saisi riittää, löysi hän sitten etsimänsä tai ei.

Kone nousi ja kaarsi etelää kohti. Pilvet hajottivat maiseman saarekkeisiin. Yhdestä pilkisti pala lampea ja kuusimetsää, toisesta näkyi peltoa ja kolmannelta vilkkyi moottoritie. Kuin tuuleen vistatun palapelin osaset, joita ei enää voinut sovittaa yhteen.

Hän painoi otsansa kiinni ikkunaan nähdäkseen paremmin. He ohittivat Globenin valkoisen pallon ja Hammarbyn hiihtomäen ja tuolla, kukkulan laella, punatiilinen rivitalo lepäsi metsän laitaan pedattuna kun iso kuusenkäpy.

Matkustajat yrittivät tilata juomia, mutta ”later, later” tyypisti odotukset. Ensin palveltaisiin heitä, jotka olivat tilanneet ruoan etukäteen. Turkkilainen lentoemäntä tavasi vaivalloisesti listalta ruotsalaisia nimiä ja toinen lentoemäntä kiikutti ruoka-annoksen perille. Työ sujui hitaasti ja juomiaan kaipaavien matkustajien marina kävi äänekkäämmäksi. Jakelun voi organisoida niin paljon yksinkertaisemmin, Helena kiukustui. Antaisivat vaikka erillisen kupongin, jossa lukisi ruoka-annoksen nimi, ja sitten jaettaisiin järjestyksessä eikä juostaisi edestakaisin koneessa. Helena joi pitkän kulauksen vesipullostaan. Hän oli hyvä järjestämään asioita. Siitä hänelle töissäkin maksettiin.

Käytävän toisella puolella istuvan naisen reidet lepäsivät raskaina istuimella, hän oli potkaissut kengät jaloistaan ja joi punaviiniä vierustoverinsa kanssa jutustellen. Helena ei silloinkaan, kuusitoista vuotta sitten matkustanut Turkkiin lomatumnelmissa. Göranin vuoksi hän oli matkalle lähtenyt.

Yhtenä iltana hän oli lenkillään poikennut koululle, ajatellut piristää runsaasti ylityötä tekevää avopuolisooan. Avatessaan opettajainhuoneen oven hän pysähtyi kynnykselle. Kesti hetken ennen kuin hän ymmärsi mitä sohvalla tapahtui: Göranin paljas takapuoli rytmikkäässä liikkeessä, housut alhaalla kintuissa ja alimmaisena koulun kanslisti. Näky olisi huvittanut, ellei takamus olisi ollut hänen miehensä. Hän oli sulkenut oven varovasti takanaan.

Seuraavana päivänä Helena järjesti itselleen tilapäisen asunnon, muutti Göranin ollessa töissä ja jätti avaimet keittiön pöydälle. Vain avaimet, ei mitään viestiä. Hän ei aikonut kuunnella selityksiä eikä anteeksipyyntöjä. Turkkiin hän lähti, koska matka-

toimisto oli tarjonnut seuraavaksi aamuksi halpaa kahden viikon pikalähtöä. Nyt matkanpää oli sama, Bodrum.

Isokokoinen mies hänen vieressään söi ruokaansa vaivalloisen hitaasti, pöytälevy keikkui vatsan päällä. Hän pursui tuolistaan ja oli litistänyt Helenaa koneen runkoon kiinni koko matkan ajan.

Mies hosui haarukkansa kanssa ja lihapala putosi lattialle, Helenan kengän viereen. Häntä ällötti, paistetun lihan vellova haju tukki sieraimet.

”Ettekö voi edes syödä omalla puolellanne?”

”Anteeksi”, mies sanoi. ”Kun on niin ahtaat paikat.”

”Totta, ovat onnistuneet myymään joka ikisen tuolin”, Helena sovitteli, oikaisi itseään varovasti, painoi nenänsä kiinni ranteseen ja hengitti syvään hajuveden tuoksua.

Vihdoin mies sai kammettua itsensä ylös paikaltaan ja Helena pääsi vessaan, tuki kätensä pesualtaaseen, hengitti syvään ja sai pahoinvoinnin lopullisesti kuriin.

Ovi vedettiin auki ja häntä tuijottivat vanhan naisen pelästyneet silmät.

”Niin mitä?” Helena sanoi ja riuhtaisi oven lukkoon. ”Eikö edes täällä saa olla rauhassa!”

Meikkilaukkua avatessaan hän huomasi, että kädet eivät enää tärisseet. Hän korjasi rajausviivaa, punasi huulet ja harjasi vaaleat pitkät hiukset ilmaviksi. Viehättävän näköinen, niin hänelle usein sanottiin. Arpi silmäkulmassa, aivan kulmakarvojen yläpuolella punoitti. Se ei ollut muistuttanut itsestään vuosikausiin. Han taputti puuteria arven päälle ja korjasi ryhtinsä.

Tuuletin puhalsi suoraan otsaan. Helenaa värisytti samalla tavalla kuin pienenä laiturilla. Vesi oli kylmää, mutta sinne oli hypättävä. Uimaopettaja komensi, veteen siitä, ui Helena, ui. Hän oli ottanut nenästä kiinni ja hypännyt ja pysynyt räpiköiden pinnalla.

Nyt oli hypättävä ja uitava.

ANDERS pyöritti hitaasti lyijykynää teroittimessa, kokeili sormellaan terävää päätä, mutta ei jatkanut ristisanatehtävän täyttämistä. Hän asetti kynän lehdelle, melkein valmiin ristikon päälle. Tultuaan aamulla kentältä hän yritti nukahtaa uudelleen, mutta ajatukset olivat lähteneet kiertämään samaa umpinaista kehää, jota ne olivat laukanneet viimeiset viikot: Miten heidän kävisi, mitä Turkissa tapahtuisi? Lopulta hän nousi keittämään kahvia.

Keittiön kello näytti varttia yli seitsemän. Helenan kone lentäisi näillä hetkillä yli.

Kolme muuttolaatikkoa tukki olohuoneen ja eteisen oviaukkoa. Tänään hän siirtäisi ne autoon. Helena oli lyönyt niihin pari kertaa varpaansa ja huutanut kiukuissaan, miksei laatikkoja viedä pois. Anders oli pitänyt ne siinä. Vaimo oli saanut purettua niihin epätoivoaan, kun ei ollut suostunut puhumaan.

Kun Sini oli rynnännyt itkusta ja epätoivosta täristen kotoa, Helena oli jatkanut kirjapinojen läpikäyntiä. Hän lajitteli kirjat poisheitettäviin ja säästettäviin ja sulki lopulta kirjahyllyn lasiovet ja pyysi Andersia nostamaan laatikot eteiseen. Helena ei sanonut sanaakaan kirjan välistä löytyneestä valokuvasta.

Myöhemmin illalla Helena soitti Sinin kavereille, kyseli asiallisesti tytön perään ja selitti, ettei mitään erikoista ollut tapahtunut. Sini näytti vain unohtaneen ilmoittaa tulevansa myöhään kotiin.

Anders kuunteli puheluita korjatessaan matematiikan kokeita. Hän olisi halunnut kysyä, eikö Helenan mielestä tosiaankaan ollut tapahtunut mitään erikoista, mutta pysyi vaiti. Ei kannattanut

kärjistää tunnelmaa entisestään. Hän oli aikaisemmin lähettänyt Sinille viestin ja odotti, että tyttö ottaisi yhteyttä. Kyllä Sini hänelle vastaisi, vaikkei äidilleen.

Anders painoi olkapäällään verannan ovea, se oli turvonnut talven aikana, ei halunnut antaa periksi. Ilma tuntui kirpeältä, yöllä oli ollut pari pakkasastetta. Nurmikko pitäisi vielä haravoida, perennoiden kuolleet varret hän oli leikannut jo syksyllä ja marjapensaat maaliskuussa.

Oli tihuttanut, kun Helena ja hän olivat karsineet vanhoja oksia pensaista. Helena oli sipaissut kosteat hiuksensa huivilla yhteen ja hoikan kaulan vaalea iho oli jäänyt paljaaksi. Kun hän kyyristyi keräämään oksia, housut kiristyivät takapuolen ympärille. Anders oli halunnut kaataa Helenan alleen märkään, pehmeään ruohikkoon, painaa huulet niskakuoppaan ja, ja silloin Helena oikaisi selkensä ja kysyi, että haluatko kahvia ja hän oli vastannut, että kuppi kahvia kyllä maistuisi ja punastunut.

Heidän rivitalonsa tontti päättyi metsään. Sinne hän aikoinaan rakensi majan Sinin kanssa. Sellaisen kunnollisen asumuksen isoon mäntyyn, lautalattian, vaneriseinät ja huopakaton. Sini oli nukkunut siellä naapurin lasten kanssa ja sinne tyttö vielä nytkin joskus meni lukemaan. Oli Anders itsekin siellä toisinaan lepäillyt ja seurannut lintujen touhuja.

Tontin laitaa, tummaksi petsatun aidan viereen, Helena ja Sini olivat istuttaneet yhdessä sinivuokkoja. Syvänvihreiden lehtien keskellä siniset kukat näyttivät kovin hennoilta.

”Ne on mun kukkia, äiti sano, että blåsippa on suomeksi sinivuokko”, nelivuotias Sini oli selittänyt ylpeänä.

Hän toivoi, että Helena opettaisi työlle vähän suomea, mutta vaimo oli tokaissut, että miksi ihmeessä. Lastenlaulutkin Helena varta vasten opetteli ruotsiksi voidakseen sitten laulaa niitä tytön kanssa.

He olivat asuneet täällä neljätoista vuotta, naimisissa he oli-

vat olleet yhtä kauan, Sinin yksivuotispäivästä lähtien. Andersin vanhemmat takasivat talolainan. Hän oli työskennellyt opettajana vasta pari vuotta ja Helena opiskeli vielä, joten pankki vaati takuita. Helena oli vastustanut, ei olisi tahtonut jäädä kiitollisuudenvelkaan Andersin vanhemmille. Eihän äitisi edes halunnut, että mentäisiin naimisiin, Helena sanoi.

Lauantaiaamuisin alueen yli lensi niin monta konetta, ettei hän voinut tietää, oliko nyt ylöspäin kaartava kone se oikea. Anders toivoi, että Helena olisi nähnyt hänet, tiennyt, että hän ajatteli tätä.

Kentällä hän ei halunnut päästää Helenaa lähtemään. Hän oli tukenut, tosin vastahakoisesti, Sinin vaatimusta siitä, että Helenan täytyi matkustaa Turkkiin. Tytär oli ollut ehdoton. Koska äiti oli valehdellut, äidin kuului myös selvittää asiat. Mutta ei olisi pitänyt pakottaa Helenaa matkaan. Ei ainakaan yksin.

Anders kohotti molemmat kätensä, piirsi niillä laajaa kaarta ja huojutti ylävartaloaan edestakaisin. Kone hävisi näkyvistä. Anders seurasi kuinka sen taivaalle jättämä vana hälveni. Häntä puistatti, kylmä oli hiipinyt ohuen puseron alle.

Sisällä hän otti jauhelihan pakastimesta. Hän tekisi lihapullia. Helena valmisti useimmiten kalaa tai kanaa, joten lihaa ei heillä juuri paistettu. Onneksi oli myös äidin puolukkahilloa lisukkeeksi.

Aurinko pilkisti esille pilvien välistä. Hän kaipasi pitkälle kävelylenkille, mutta ei halunnut jättää Siniä yksin. Tytöstä tuntui varmaan mukavammalta, jos joku olisi hänen herättyään kotona. Helena ei ollut halunnut hyvästellä Siniä, oli vain pudistanut päätänsä Andersin kysyttyä käykö hän herättämässä tytön.

Anders heitti pakkauksen muovikelmun roskiin. Päällimmäisenä pussissa oli rutistettuja paperiarkkeja. Hän poimi niistä yhden ja ymmärsi, että Helena oli yöllä yrittänyt kirjoittaa Sinille kirjettä.